

ΕΚΔΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΟΝΤΣΕΒΡΕΖ

ΚΟΝΣΟΥΕΛΑ

δούξ του Μ. Κ... είχε την καλωσύνη να με δεχθί στο μέγαρό του της Σεβίλλης και να μου δείξη μερικά σπάνια έργα γλυπτικής και ζωγραφικής, ποστά άριστογνήματα...

Ενώ τα θαύμαζα στις χρυστάλλινες προθήκες τους, ο δούξ με πήρε απ' το μπράτσο και με τράβηξε μαζί του σ' ένα μυσόθαλο σαλόνι, λέγοντάς μου :

— Πάτε τώρα στο ιδιαίτερο γραφείο μου... Δεν αφήνω κανέναν να πατήση το πόδι του εκεί, μη για σας θα γίνω μη Ξεβίλλης, επειδή είστε περαστικός απ' τη Σεβίλλη... Θά ήθελε κάτι, που δεν θα το Ξεβίλλης ποτέ σας !...

Τόν άκολούθησα. Μόλις διαβήκαμε το κατώφλι και μπήκαμε στο μισοσκότεινο γραφείο, ο δούξ τράβηξε ένα καθρόνι κι' ή βαρετές μεταξωτές χορτίνες ενός πελώριου παραθρόνου παραμέρισαν απότομα...

Φώς άφθονο πλημμύρισε το άφανταστης πολυτελείας σαλόνι κι' άμείσως έβρινα έξαστακίως μπρός σε κάτι θαυμαστό που άντίκρουε. Στη μέση του σαλονιού κι' έπάνω σ' ένα χαμφ μαρμάρινο βάθρο ύψωνόταν περήςενη και γαμογελιστή μιá μισόγυμνη γυναίκα, ύπεροχης όμορφιάς κι' όλοζώντανης έκφράσεως !...

Έστιαρα το μάτι μου. Μά ο δούξ μου πηθήρισε με συγκίνηση : — Είνε από Ξύλο... Ο άπαρτάλλιος τεχνίτης, που σάλισε το άγαλμα αυτό, θά δόξαζε τον άώνα μας με την άφθαστη τέχνη του, άν δέν ζαιτισταρετε τα σπάδιό του και το ταλέντο του με ένα θλιβερό όραμα Ξηλείας... Νά, κριτάξτε !...

Με τοποθέτησε έτσι, ώστε να δω το άγαλμα στο πρόσωπο, και τότε μιá κραγή όδυνούρης έκπλήξσεως Ξεβίλλης απ' τα στήθη μου. Ξεβίλλης έζει στη γωνιά του άριστερου ματιού της γυναίκας του άγάλματος κι' άκριβώς στη ρίζα της μήτης, μιá βαθειά, μιá τρομακτική πληγή, που έχασσε άπαισία και παρομόρφωση διαβολικά το ούράνιο έξείνο τροσπάκι.

Πιθήρισα με φρίκη : — Ο Ροιέρο Σάστρε τζόκανε αυτό... Είμαι βέβαιος, Έτσι χτυπάει πάντα στην ίδια θέση με το σουβλί του, όλα τα άγαλματατά του, που μοιάζουν της γυναίκας του !...

— Μπα !... Ξερετε λοιπόν τη φρικαστική του ιστορία !... ρώτησε σγαλιά ο δούξ.

— Όχι με λεπτομείρειες... άποκρίθηκα λαχταρισμένος. Μονάχα άκρες - μέσες... Μοθ την διηγείσθε, έξοχώτατε, άν την Ξερετε !...

Ο δούξ ζώνησε το κατάλεινο κεφάλι του θλιβερά, κι' έλετε :

— Έδώ και ένδεκα χρόνια, ο Ροιέρο Σάστρε, στην άκμή της μεγαλοφάνιας του τότε, πάλευε με λύσσα να νικήση την έλαφροία του ζόριου... Μά άν δέν κατόρθωνε να κατακτήση τη δόξα, είχε κατακτήσει άνωσ την πιο όμορφη κοπέλλα της Άνδαλουσίας, την παντρεύτηκε, κι' απ' τους πρώτους σκεδιν άήνες του εύτυχημένου γάμου του άποτύπωσε σ' αυτό έδώ το Ξύλο την όνειρομιμένη όμορφιά της...

Άγαπιόντουσαν τρελλά... Αυτός τη λάτρεινε για την καλλονή της κι' εκείνη για τη μεγαλοφάνια του... Απ' την ήμερα του γάμου του όμως ο ύπεροχος καλλιτέχνης άρχισε να δοκιμάξη γοργή τη δόξα... Η παραγγελίες πλήθαιναν καταπληκτικά, το άτελιέ του γέμιζε απ' τους πιο πλουσίους ή κορυφούς Σεβιλλιάνους κι' όλοι τουδιναν μεγάλες ποσότητες χρημάτων, έλπίζοντας να τον καλοπιάσουν και να τυλιξουν εύκολότερα στα δίχτυα τους τη θεική γυναίκα του...

Λεγόταν Κοκσουέλα ή γυναίκα του Ροιέρο Σάστρε, με μάγεψε κι' έμένα, αλλά ή άρετή της κι' ή λατρεία της στον άνδρα της την έκαναν άπαιστο άργύρι... Ήμιον έξηγία χρόνον τότε - τώρα πέφασα τα έδδοκίμηνα - κι' ή σέσάμια ήλιγια μου πρῶτα - πρῶτα γέμισε με εύπιστοσύνη τον καλλιτέχνη, κι' ύστερα προφύλαξε κι' έμένα από κάποια παρωσαρχή έκρηξη του πάθους μου, ή όποία θα με γελοιοποιούσε στα μάτια της άγαπημένης μου...

Περιωρίστρια λοιπόν να λατρεύω έντελῶς πλατωνικά την ύπεροχη Κοκσουέλα μου και πρότεινα μιá μέρα στον άνδρα της, με το θάρρος των άσπρων μου μαλλιών, να άπαθανάτιση την όμορφιά της με τη σιλή του την άφθαστη... Του ύποσέθηκα μάλιστα ένα ύπερογχο ποσό, το ύποσά το μισό για προκαταβολή και σε 10 μήνες το άριστοόργημα αυτό που βλέπατε, ήταν τελείως έτοιμο !...

Όταν όμως πήγα να το παραλάβω με ίερή συγκίνηση, βρήκα τον γλύτη σε άπεριγρήγητη παραχή... Τραυλίσσε πονεμιένα, όμως μ' είδε :

— Άκούστε, έξοχώτατε... Έκανα μιá ήλιδιότητα... Μιá τρέλλα... Η μισόγυμνη αυτή θεά είναι ή γυναίκα μου... Η Ξωή μου... Η ψυχή

μου... Νά την βλέπετε έτσι όλος ο ζόριος είναι σαν να την όζωτο ο ίδιος στη λάσπη των πιο πρόσθιων σκέψων του ζοινοῦ... Ποτέ ! Κι' όμως, Έκανα μιá τρέλλα... Δέκα μήνες τώρα, που άμείροσα σ' αυτό το έργο όλη μου τη σέψη κι' όλη την εργασία μου, έγραφα όλα τα λεπτά σας και τώρα δεν έχω παύ πεντάρα... Θά ζάριω όμως αυτό το άγαλμα, αυτή τη μογύμνη όμορφιά της γλυκείας μου γυναίκας, κι' έλπίζω πάλι γρήγορα να σας έπιστρέψω την προκαταβολή σας !...

Μ' έπιασε τρεμούλα και Ξεβίλλης :

— Θά κάνη έγγλημα, δυστυχισμένη !... Το άγαλματατά σου αυτό είναι ένα άνεκτήητο άριστοόργημα. Δεν έχει τιμή, γιατί κανέναν δεν μπορεί στον ζόριο να σου πληρώση την άξία του. Δεν είναι δικό σου, άλλωστε, τώρα... Άνήκει στην Τέχνη και στην πατρίδα μας, την όποία θα δοξάση ζάποτε άφανταστα... Όστόσο, άζουσε : Δεν θα το δείξουμε σε κανέναν, όσο Ξη ή Κοκσουέλα, σε κανέναν απόλύτως. Θά το κλείσω στο ιδιαίτερο γραφείο μου και μιá άνδρόπουν, έξόν απ' το δικό σου κι' απ' το δικό μου, δεν θά το διή ποτέ. Κι' όταν έσν μονάχα θελήσεις, τότε το χαρίσεις στο Έθνικό μας Μουσείο... Πάρε τώρα και το ύπόλειπο ποσόν της σιαμφουάς...

Τουδούσα ένα τσέξ. Ο στενοχωρημένος οίκονομικά καλλιτέχνης το δέχτηκε χλομύροντας και μοιρομύρισε διατακτικά :

— Σιαμφουά μαζί σας... Μόνον θέλω κάτι άκόμα... Όχι μονάχα όσο Ξη ή γυναίκα μου, αλλά και δέκα χρόνια άκόμα ύστερα απ' το θάνατό της, κανέναν να μη διή, έξόν απ' τους δυό μας, το άγαλμα της Κοκσουέλας μου !...

Η άραδέχτηρα προθήμα, τουδούσα το δεύτερο κλειδί του ιδιαίτερου μου γραφείου δικό του και την άλλη μέρα κούλας το γλυπτικό του άριστοόργημα ήταν στημένο σ' αυτή την ίδια θέση του...

Δέν πρόλαβε να περάση όμως μιá έβδομάδα, και δυνατός σεισμός Ξηλείας άναστάρωσε το παραγμένο μινάλτο του Ροιέρο... Είχε άραγε ο ίδιος άντιληφθεί το μυστικό έλατήριον των προτάσεων μου !... Η φρικαστική γλώσσα κανενός φθονεροῦ ζύτησε στην ψυχή του άγριες κι' ζομυσιμένες ως τότε ύποψεις του !... Ποιός Ξερεί !... Αυτό που Ξερείμε μόνον είναι ότι στο τέλος της μοιραίας αυτής έβδομάδος ο Ροιέρο, Ξετρελλάμενος απ' το μαρτύριο μιás μανιασμένης Ξηλείας, σκότωσε τη γυναίκα του... Της έπιτηξε βίαια ένα γλυπτικό σουβλί στη γωνία του άριστερου ματιού της κι' ακριβώς στη ρίζα της μήτης !... Έπειτα, μισότρελλος απ' την ίδια μανία και κρατώντας το άμαυόθροχο φινικό όργανο στο χέρι, τρώπιωσε με το κλειδί του στο γραφείο μου και χτύπησε στην ίδια θέση το Ξύλινο κεφάλι του άριστοοργηματός του, όπως ακριβώς Έκανε και στο άμιοχο ζωντανό μιντέλο !...

Στο δικαστήριο, όταν έγινε ή δίχη του, καθόταν βοιθός, σαν ήλιθιος. Οι έννοχοι, πάντα έπεικεις στα όραματα Ξηλοτυπίας, παραδέχτηκαν έλαφριντικά και ό δικαστά, με αντηρή για το κατάνημα μιás τέτοιας μεγαλοφάνιας, τον καταδίδασαν μονάχα σε δέκα χρόνια κάτεργο... Πρῶ τριών χρόνων όμως τοῦ χαρίστηκε το ύπόλειπο της ποινής κι' ο Ροιέρο Ξαναόρχισε τη γλυπτική του για να Ξηση...

Μά άν τα χέρια του διατήρησαν την επιδέξιοτήτά τους, στο μινάλτο του έσβυσε όριστικά ή θεική φλόγα της Τέχνης... Βασανισμένος διαρκώς απ' την άμοστώλαχη δαττασία της μορφής της άδιοσκοτομένης Κοκσουέλας του, σκαλίει στο Ξύλο το ούράνιο κεφάλι της τέλειο, αλλά στιγματισμένο πάντα με την τραγική του πληγή. Αφού το τελειώσει δηλαδή, το χτυπάει κατόπι με σουβλί στην ίδια έξείνη μοιραία θέση της γωνιάς του άριστερου ματιού της !...

Γι' αυτό κι' όλες ή ζούκλες του είναι ίδιες κι' άπαράλλαχτες, σαν να βγαίνουν από μηχανή, που τις κατασκευάζει με τη ντοιξίνα...

Ένος στεναγμός Ξέγυμε απ' τα στήθη του ηγαλέου και σεβάστωῦ δοντός κι' έπαψε να μιλά. Βαθειά συγκινημένος, τόλμησα να διακόψω τις πένθημες σκέψεις του και να μιθισώ :

— Έμωθα, έξοχώτατε, ότι ο Ροιέρο Ξη τόρα από κάτι παραγγελίες ενός γλυπτικού Οίκου του Λονδίνου... Πώς άραγε τοῦ αναθέτουν παραγγελίες, αφού όλα τα έργα του είναι ίδια και φέρονουν όλα τη σφραγίδα της άπαισίας κι' έγκληματικής περιλειπείας του στο μάτι τους :

Ο δούξ χαμογέλασε πικρά, με τράβηξε μαζί του σ' ένα πελώριο ντουλάκι κι' άνοιγόνατάς το, μοιρομύρισε :

— Νά ο γλυπτικός Οίκος του Λονδίνου... Δεν μπορώ άλλωδώς να βοηθήσω τον τραγικό, μά ύπερήφανο καλλιτέχνη, τη στιγμή μάλιστα που είναι άθελά μου ο άπαιος της δυστυχίας του !... Έγώ τοῦ παραγγέλνω κρυφά, μέσον κάποιου τρίτου, τα έργα αυτά.

Έρριξα τη ματιά μου στο ντουλάκι κι' αναπήρισα. Ήταν μισογεμάτο από μικρές σκαλιώτες κεφαλές της άμιορης Κοκσουέλας. Κι' όλες των έφεργαν στο άριστερό μάτι - εκεί, στη ρίζα της μήτης της - μιá άπαισία σουβλιά, που παρειοόρφωνε την ύπεροχη έκφρασί της...

Όλες ή κούκλες του είναι ίδιες κι' άπαράλλαχτες